Dosoftei şi începuturile poeziei româneşti

Prof. univ. dr. IULIAN BOLDEA
Universitatea „Petru Maior" Târgu-Mureş

Abstract

Dosoftei and the Beginnings of Romanian Poetry

To speak about the beginnings of Romanian poetry, we first have to take into consideration the way our first poets were related to language, because the poverty of the vocabulary has been an impediment in expressing thoughts and ideeas. We also have to make the difference between popular and intelectual poetry.

There is no doubt that Romanians have created poetry, starting with Filotei, N. Olahus and M. Costin; but the first attempts in this direction - meaning the use of Romanian instead of other languages - are connected to Coresi and his printings, ***Psaltirea slavo-română*** *and* ***Pripealele****; we also have to mention Varlaam and his poetic thoughts, expressed in* ***La stema ţării****, M. Costin and his* ***Viaţa lumii****.*

The first Romanian poet, whose importance cannot be denied, is Dosoftei. His work, ***Psaltirea pre versuri tocmită****, printed at Uniev, in 1673, is considered to be „the first monument of Romanian poetry." Starting with him, the Romanian language has found its character as the language of Romanian ortodoxy.*

Keywords: *Dosoftei, Romanian poetry, language, printing, psalms.*

Vorbind despre începuturile poeziei româneşti, trebuie să considerăm în primul rând modul în care se raportează cei dintâi poeţi ai noştri la instrumentul expresivităţii: limba. Discordanţa dintre idee şi cuvânt, dintre gând şi expresie se poate observa la majoritatea poeţilor de la începuturile literaturii române, după cum „neajungerea" limbii a constituit un motiv de lamentaţie îndelung clamat, cum observă şi Nicolae Manolescu: „*Până la Eminescu, cel căruia limba veche îi va apărea, dar din raţiuni polemice, înţeleaptă şi bogată ca un fagure de miere, atitudinea obişnuită a poeţilor români a fost de a se plânge de insuficienţa instrumentului lingvistic. Fiecare generaţie a luat-o de la capăt cu această plângere şi cu angajamentul de a îndrepta lucrurile. Până târziu, în secolul XIX, întâlnim poeţi care se simt datori să reformeze limba, pornind, ca Heliade, de la gramatică spre a ajunge la utopii filosofice*." Se poate constata

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

aşadar că evoluţia poeziei româneşti este echivalentă cu reluarea succesivă, repetată, a unui efort de limpezire, distilare, sporire a capacităţilor limbii române de a deveni purtătoare de har poetic, de expresivitate lirică. Un alt aspect ce trebuie discutat este acela dintre autorii de poezie cultă şi lirica populară. Cum se ştie, de abia romanticii vor descoperi şi valorifica artistic folclorul, considerându-l sursă de inspiraţie şi model estetic. În literatura veche, primii poeţi şi-au găsit modelele în literatura slavonă sau latină şi nu în spaţiul atât de generos al folclorului, chiar dacă au existat elemente de contact, atingeri ori efecte de contagiune, la unii autori, cum e Dosoftei, de pildă, acestea fiind însă mai mult sau mai puţin întâmplătoare.

Fără îndoială că, începând cu ***Pripealele*** (scrise în limba medio-bulgară) lui Filotei, continuând cu versurile în latină ale lui Olahus, cu cele ale lui Miron Costin în limba polonă, s-au scris versuri în spaţiul românesc în alte limbi. Întrebarea este dacă aceste încercări poetice în alte limbi au contribuit la dezvoltarea lirismului românesc. Nicolae Manolescu este tranşant în această privinţă („*Părerea mea este că poezia românească nu poate să înceapă decât cu texte scrise în limba română. Faptul de a se fi scris în Evul Mediu românesc în mai multe limbi nu ne îndreptăţeşte să socotim respectivele texte ca aparţinând limbii române*") şi nu putem decât să aderăm la poziţia sa, considerând că istoria poeziei româneşti este inseparabilă de procesul evoluţiei limbii române literare, cu eşecurile şi înălţările acesteia, cu biruinţele şi scăderile ei, în ordinea expresivităţii şi limpezirii de sine.

Primele încercări poetice în limba română demne de semnalat pot fi înregistrate în ***Psaltirea slavo-română*** şi ***Tetraevanghel*** - ale diaconului Coresi, unde L. Gáldi remarcă unele procedee de prozodie („*Primele traduceri ale textelor biblice au valorificat atât anumite sonorităţi ale versului românesc popular, cât şi efecte bazate pe paralelism; lipsea însă - şi nici nu putea fi altfel, având în vedere modelele greco-slave - aplicarea principiului izosilabismului şi în domeniul poeziei culte*"). Versurile ***La stema ţării*** ale mitropolitului Varlaam sunt, însă, cele care se înscriu în limitele poeziei de oarecare vibraţie, de nu în realizare, măcar în finalitate: „*De unde mari domni spre laudă ş-au făcut cale/de-acolo şi Vasili-vod(ă) au ceput lucrurile sale,/Cu învăţături ce în ţara sa temeluiaşte/nemuritoriu nume pre lume şie zideşte.*" Sunt versuri care încearcă să se moduleze pe relieful gândului, cu asperităţile şi insuficienţele limbii române din acel moment.

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

O altă realizare notabilă, în domeniul liricii de meditaţie filosofică, este poemul ***Viaţa lumii*** al lui Miron Costin, în care reflecţia pe tema fragilităţii destinului omenesc şi a soartei schimbătoare (*fortuna labilis*) se încheagă în imagini eschatologice, în viziuni apocaliptice de o grandoare grotescă, în care fiorul finitudinii este notat în imagini plastice, cu reflexe baroce şi, în acelaşi timp, în spiritul moralei creştine: „*Şi voi, lumini de aur, soarile şi luna,/Întuneca-veţi lumini, veţi da gios cununa,/Voi stele iscusite, ceriului podoba,/Vă aşteaptă groaznică trâmbiţă şi doba./În foc te vei schimonosi, peminte, ca apa./ O, pre cine amar nu aşteaptă sapa!/Nu-i nimica să stea în veci, toate-s nişte spume.../Suptu vreme stăm, cu vreme ne mutăm viiaţa,/Umblăm după a lumii înşelătoare faţă.../*(...)*/Norocul la un loc nu stă, într-un ceas schimbă pasul./Anii nu pot aduce ce aduce ceasul./Numai mâini şi picioare n-are/Să nu poată sta-n loc nici-odinioare./Vremea începe ţările, vremea le sfârşeşte:/Îndelungate împărăţii vremea primeneaşte*."

Primul poet cu adevărat important al literaturii române vechi e Dosoftei, ce îmbină fondul popular şi religios al limbii într-o prelucrare de un rafinament robust, în imagini sugestive, în alăturări de cuvinte îndrăzneţe şi într-un ritm ce izbuteşte să supună materia limbii intenţiilor şi finalităţilor sale expresive: „*La apa Vavilonului,/Jălind de ţara Domnului,/Acolo şedzum şi plânsăm,/La voroavă ce ne strânsăm/Şi cu inimă amară/Prin Sion şi pentru ţară/Aducându-ne aminte,/Plângeam cu lacrimi herbinte,/Şi bucine ferecate/Lăsăm prin sălci aninate*." Dosoftei e, remarcă Nicolae Manolescu, acela care oferă, prin ***Psaltirea*** sa, „*întâiul monument de limbă poetică românească*", desigur, în sensul modulării substanţei lingvistice la canoanele prozodiei.

Următorul moment în evoluţia poeziei româneşti e reprezentat de Budai-Deleanu cu epopeea sa ***Ţiganiada***, operă de sinteză epico-lirică, ce preia şi, în acelaşi timp, parodiază anumite modele consacrate de tradiţie. Cu toate acestea, „*cu sentimentul unui întemeietor, Budai-Deleanu săvârşeşte gestul unei întoarceri la Homer, care e o întoarcere spre poezia originară. Homer din* ***Iliada****, Homer din* ***Odiseea****, dar şi Homer din* ***Batrahomiomahia****, adică poetul elogiat de Aristotel, acesta este mitul lui Homer în care crede Budai-Deleanu*" (Ioana Em. Petrescu). Remarcabil e modul în care autorul epopeii reuşeşte să îmbine diferitele registre stilistice şi lexicale, pentru a reda atitudini, gesturi şi dimensiuni afective dintre cele mai diversificate („*Lacomul ce pentru bogătate/Strânsă bani cu chipuri neînvoite/Îmblă acolo tot cu traista-în spate/Întinzând mâinile ticăite/După*

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

milă, ci făr' de folos,/Căci acolo toate-i merg pe dos. // Şi, măcar îmblând din uşă în uşă/El îş' împle traista dă bucate/Totuş' pururea foamea-l suguşă/Şi nimica a lua-în gură poate,/Că-orice gustă din haia ce-i place,/Tot în aur ş'argint să preface"). Operă barocă, cu influenţe iluministe şi reflexe romantice, ***Ţiganiada*** dă măsura unui talent poetic ale cărui trăsături sunt verva imagistică, viziunea carnavalescă asupra lumii şi plasticitatea limbajului. În perioada premodernă, cei mai însemnaţi poeţi pot fi consideraţi Văcăreştii (Ienăchiţă, Alecu, Nicolae şi Iancu) şi Costache Conachi, poeţi ce au trăit într-o ambianţă paradoxală, în care amprenta robustă a solului balcanic se împleteşte cu influenţele occidentale, din ce în ce mai marcante. Aceşti poeţi sunt dominaţi, ca mentalitate literară, ca ideologie, dar şi ca modalitate de a scrie, de condiţiile momentului auroral în care trăiesc; ei sunt cei care prevestesc modernitatea literaturii române. Ei nu au conştiinţa profesionalizării scrisului, dar, pe de altă parte, au o conştiinţă incontestabilă a operei de pionierat pe care o realizează, prin traduceri, imitaţii ori creaţii originale.

Odată cu poeţii Văcăreşti şi cu Conachi se produce o adevărată mutaţie în înţelegerea rostului poeziei şi a creaţiei lirice. Dacă înainte lirismul era sporadic, se împletea cu elemente epice, didactice ori religioase, poeţii premoderni efectuează o refacere a înţelesului originar al poeziei, care ţine de substanţa eterată a sufletului şi de stările afective. Lirismul se sublimează, îşi restrânge sfera de acţiune, reacţia afectivă devenind mobilul creaţiei, în timp ce domeniul liric e purificat de alte domenii conexe, ce îi stânjeneau forţa de expresie. Ienăchiţă Văcărescu numeşte chiar poezia „*cugetele frumoase, cu poetice faceri*," definiţie ce subliniază aspectul „înalt," sublimat al creaţiei poetice, ca şi statutul său ireductibil, substanţa sa nobilă.

Nicolae Manolescu încadrează poeţii din perioada 1787 şi 1830 în două categorii: aceea a boierilor „*instruiţi, subtili, ironici, senzuali, cinici, dar idealizând femeia, văicăreţi peste poate în madrigalele lor pe cât de cochete pe atât de neruşinate*" (Văcăreştii, Conachi, Ioan Cantacuzino, Beldiman etc.) şi cea a târgoveţilor şi mahalagiilor, „*autodidacţi, cam grosolani, cu principii morale mic-burgheze, dar cu limbă vioaie şi cu umor savuros, ştiind pe de rost idiomul omului de pe stradă, căruia, direct ori nu, i se şi adresează*" (Mumuleanu, Anton Pann). Mai trebuie observat că ambivalenţa romantism/clasicism despre care s-a vorbit adesea poate fi pusă în termenii unei inadecvări între o sensibilitate de un romantism difuz şi anumite tipare poetice clasice, ce încep să se degradeze. Poezia preclasică este, în

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

fond, una care caută adecvarea fondului la o formă nouă, la un model expresiv care să poată reda într-un mod cât mai autentic noua gamă de sentimente care se formulează acum, dar, de asemenea, este o poezie ce pendulează între mai multe modele lirice, unele dintre ele venind dinspre spiritul balcanic-oriental, altele dinspre spaţiul occidental. Poeţii neoclasici procedează, aşadar la o separare a poeziei, a lirismului, de domenii precum didactica, istoria etc., accentuând asupra fondului afectiv. Nicolae Manolescu observă acest lucru: „*Primii noştri poeţi sunt prin excelenţă lirici - lamentaţiile lor indică o dizolvare a sufletului în dionisianism* (...)." Cultivând acrostihul, având predilecţie pentru poezia de dragoste, influenţaţi de Anacreon, poeţii neoclasici „*cultivă tulburările afective («istericalele», leşinurile chiar), lirismul fiind precedat de caricatura lui: patetismul*" (Mircea Scarlat). Poezia românească a cunoscut, până la momentul paşoptist, o evoluţie, o devenire din care n-au lipsit momentele de impas, eşecurile sau inadecvările. Această devenire, însă, a dat limbii poetice româneşti reflexe ale vechimii, o patină inconfundabilă în care intră deopotrivă robusteţea simţirii şi delicateţea frazării.

Dosoftei, considerat de E. Negrici „*ctitorul poeziei lirice româneşti*" este, în fond, cel care înfăptuieşte cea mai însemnată operă de versificaţie cultă din literatura română veche. Conştient de necesitatea introducerii limbii române în biserică, mitropolitul Dosoftei e primul cărturar care începe o activitate organizată, riguroasă, de înlocuire a limbii slavone din serviciul religios, traducând şi publicând, în 1679, ***Liturghierul***, cea mai importantă carte a cultului creştin. În acelaşi scop, el a tipărit şi o serie de cărţi religioase auxiliare: ***Viaţa şi petrecerea sfinţilor*** (1682-1686), ***Parimiile de peste an*** (1683), ***Paraclisul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu*** (1673), ***Molitvenic de-nţeles*** etc.

Un loc aparte în evoluţia literaturii române şi a limbii române literare îl ocupă ***Psaltirea pre versuri tocmită***, tipărită la Uniev, în 1673. Având corespondenţe în alte literaturi (franceză, germană, engleză, polonă), transpunerea poetică a ***Psalmilor***, bazată pe propria sa traducere în proză, tipărită în 1680, în paralel cu textul slavon, este o operă profund originală, urmărind re-crearea în limba română a uneia dintre marile capodopere ale poeziei universale antice. Apelând la constelaţia imagistică şi la expresivitatea versurilor populare româneşti, dar şi la noţiunile şi ideile curente în epoca sa, Dosoftei a creat versuri remarcabile, în expresie şi fond afectiv, unele intrate chiar în folclor („*Cântaţi Domnului în strune,/În cobuz de viersuri bune/Şi din ferecate surle/Versuri de psalomi să*

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

urle/Cu bucin de corn de buor/Să răsune până-n nuor"). ***Psaltirea pre versuri tocmită***, „*întâiul monument de limbă poetică românească*" (N. Manolescu) nu reprezintă o simplă transpunere a psalmilor lui David în limba română. Textul biblic este recreat, reformulat, reficţionalizat, el aflându-se la confluenţa a două sensibilităţi distincte separate de un hiatus temporal: a psalmistului antic şi a celui din Evul Mediu românesc, pe fondul aceleiaşi credinţe pasionante.

Nicolae Manolescu afirmă, cu deplin temei, că „*până la Budai-Deleanu nimeni nu va mai face la noi un efort la fel de considerabil întru constituirea unei limbi poetice*." Traducerea lui Dosoftei se impune prin căutarea cuvântului potrivit, a expresiei celei mai adecvate şi prin identificarea resurselor stilistice ale vocabularului românesc din acea epocă. Autorul traducerii a preluat termeni şi imagini din limba populară, a creat uneori termeni noi, a impus o topică şi un ritm deosebite, care dau farmec versului său. Efortul de traducător al lui Dosoftei a dus la o gamă foarte largă a calităţilor stilistice, la o diversificare a stilurilor, ce cuprinde în substanţa lor calităţi precum muzicalitate, solemnitate, simţ al grandiosului etc. Pe de altă parte, limba literară din cărţile lui Dosoftei are un caracter eterogen, eclectic. Introducând o serie de cuvinte străine, autorul le explică prin sinonime, prin echivalenţe lexicale de un efect incontestabil. De asemenea, el redă conţinutul psalmilor într-un mod original, din unghiul sensibilităţii omului medieval. Textul de bază al ***Psalmilor*** e adesea amplificat sau modificat. N. Cartojan arată că se pot găsi în aceşti psalmi „*imagini neaşteptate şi sugestive, adăugate peste marginile textului biblic, adesea pentru nevoile construcţiei metrice, care vădesc un suflet cu ochi deschişi spre frumuseţile naturii.*" Ritmul psalmilor reia ritmul poeziei populare şi fraza are caracter predominant popular, e simplă şi clară, de o cursivitate incontestabilă. Ca structură exterioară, rima utilizată e feminină şi împerecheată. Creaţia lui Dosoftei a descoperit o modalitate de dialog cu Divinitatea, prin care omul încearcă să găsească răspunsuri la marile întrebări privind condiţia sa, traducătorul fiind preocupat totodată de crearea unei atmosfere specifice, a unui fond afectiv care sugerează problematica omului surprins în faţa lumii şi a divinităţii.

O dată cu Dosoftei limba română se consacră definitiv ca limbă a cultului ortodox. De asemenea, Dosoftei are meritul de a fi lărgit considerabil lexicul literaturii române, prin numeroase împrumuturi din graiurile populare, din latină şi polonă. Traducerea de către Dosoftei a ***Psalmilor*** din ***Vechiul Testament*** a presupus un efort îndelungat (1665-

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

1673), autorul traducerii având o conştiinţă artistică neîndoielnică. Dosoftei considera că scrisul trebuie să aibă o finalitate estetică şi, în acelaşi timp, modelatoare, educativă, pentru că, spune el, „*Limba îmi voi face condei de scrisoare.*" Limbajul poetic pe care îl mânuieşte Dosoftei este evoluat pentru acea epocă, autorul expunându-şi propria viziune lirică în marginea originalului, prin intermediul unor figuri de stil precum comparaţii („*Mi-i virtutea ca hârbul de sacă*"), metafore („*Preste luciu de genune*"), epitete („*inema amară*"), inversiuni („*din ferecate surle*") etc. Psalmii lui Dosoftei se remarcă şi prin varietatea ritmurilor întrebuinţate: trohaic, iambic, amfibrahic, dactilic, anapest sau peon, dar şi prin efectele de oralitate ce survin adesea, datorită prezenţei unor repetiţii, interogaţii retorice sau exclamaţii. Evocând geneza, marea, tablourile nocturne, psalmistul român vădeşte o mare forţă de plasticizare, dar şi o capacitate de a sugera stări sufleteşti dintre cele mai diafane, mai imponderabile.

În mod cu totul surprinzător, ***Psalmul 102*** are numeroase accente, dacă nu şi tonuri argheziene. Se resimte aici melancolia cu contur tragic a unui eu ce clamează cu fervoare atenţia unui Dumnezeu ce pare absent, predispoziţia spre lamentaţie, fiorul precarităţii condiţiei umane faţă cu eternitatea. Dialogul pe care îl iniţiază Dosoftei se datorează nevoii unui punct de echilibru şi constanţă într-o lume a tuturor vicisitudinilor („*Pleacă-ţi auzul spre mine/Şi să-mi hii, doamne, spre bine,/Şi la ce zî te-oi striga-te/ Să-mi auzi de greutate*"). De altfel, tema centrală a psalmului poate fi considerată tocmai această conştiinţă a fragilităţii fiinţei umane, solitudinea ce marchează destinul omului în univers, sentimentul atotstăpânitor şi inexorabil al trecerii tuturor lucrurilor în nefiinţă. Tonul de tânguire, lamentaţia profundă, litania sunt modulaţiile acestor versuri ce cheamă divinitatea la dialog şi sprijin, dar, în acelaşi timp, dau seamă şi de nimicnicia fiinţei. Între statura copleşitoare a Divinităţii şi postura umilă a omului există un hiatus semnificativ, o ireconciliabilă antinomie.

Sentimentul atât de acut al trecerii are consecinţe şi asupra fiziologiei şi psihologiei psalmistului, care îşi simte făptura însingurată, sufletul marcat de nelinişte şi de sfâşiere interioară. Lipsită de finalitate, închisă într-un orizont constrângător, împuţinată sufleteşte, făptura eului ce se zbuciumă într-o lume a perisabilităţii nu şi-ar putea găsi ecou, alinare şi sprijin în altă parte decât în spaţiul îndumnezeirii („*Că-mi trec zilele ca fumul,/Oasele mi-s răci ca scrumul./Ca neşte iarbă tăiată/Mi-este inema săcată./Că stă uitată de mine/C-am gătat să mănânc pâne./De suspinuri şi de jeale/Mi-am lipitu-mi os de piale,/De-s tocma ca pelecanul/Prin pustii petrec*

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

tot anul./Şi ca corbul cel de noapte/Îmi petrec zilele toate,/Ca o vrabie rămasă/În sub straşină de casă..."). În acest psalm, Dosoftei se întoarce asupra propriei condiţii existenţiale precare, o condiţie minată de rătăciri şi de eşecuri, de efemeritate şi de demonia timpului distrugător. Setea de absolut şi neputinţa de a fi la înălţimea propriilor aspiraţii, tensiunea spre ideal şi imposibilitatea de a-l atinge sunt datele structurale ale fiinţei. Autorul nu ne comunică, în fond, nimic altceva decât o stare de criză a omului ce-şi percepe propria solitudine şi precaritate, ce nu-şi află o stare de echilibru într-o lume a curgerii şi nedesăvârşirii.

Trebuie remarcat, însă, faptul că limbajul poetic capătă aici un spor de concreteţe, o pondere deosebită, o foarte vie sugestie a materialităţii, se substanţializează, cu alte cuvinte, prin întrebuinţarea unor termeni ce au savoarea viului, sugestia trăitului, a dinamicii realităţii empirice. „Pustii," „corbul," „straşină," „scrumul" etc. sunt astfel de cuvinte ce contribuie la plasticizarea viziunii, prin apropierea de realitate, de lumea absorbită în vers. Două atitudini, două ipostaze existenţiale şi totodată morale se oglindesc în aceste versuri. Mai întâi, o atitudine a trăirii inerte, a abuliei şi resemnării, legată de tribulaţiile trupului şi de severa sancţiune pe care i-o oferă fiinţei forţa malefică a timpului, iar mai apoi o altă atitudine, de înălţare, de efort ascensional spre lumina şi beatitudinea dumnezeirii. Dicţiunea solemnă, abstrasă oarecum în sine se împleteşte în acest psalm cu un retorism al lamentaţiei, cu o modulaţie patetică a sentimentului de umilinţă şi de aspiraţie totodată. Retras în sine, în labirintul propriilor chemări spre absolut, Psalmistul nu conteneşte să-şi exprime îndoielile, neliniştile, tulburătoarele viziuni asupra condiţiei sale minate de efemeritate.

Scris într-un stil limpede şi într-o expresie plastică, ***Psalmul 102*** are numeroase accente folclorice, atât în privinţa viziunii, cât şi în ceea ce priveşte modulaţia versului, limbajul şi tăietura frazei poetice („*Am mâncat pâne de zgură/Şi lacrimi în băutură,/De faţa mâniii tale/Ce mi-ai dat de sus la vale./Mi-s zilele trecătoare/De fug ca umbra de soare./Şi ca iarba cea tăiată/Mi-este virtutea săcată*"). Nicolae Manolescu subliniază că „*nu este la Dosoftei numai acest extraordinar efort tehnic, ci şi o calitate deopotrivă de extraordinară a scriiturii, pe o gamă care cuprinde suavul, grotescul, delicateţea, vigoarea, muzicalitatea, plasticitatea, solemnitatea, pamfletul, rugăciunea, hula, sfiosul, sentenţiosul, plângerea ori bucuria. A străbate Psaltirea echivalează cu o călătorie printr-o ţară a minunilor poetice.*" Prin traducerea psalmilor, Dosoftei poate fi considerat, pe bună

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)

dreptate, cel dintâi poet al literaturii române, evident, cu mijloacele incipiente de care dispunea limba la acea dată.

Bibliografie critică selectivă:

- Nicolae Cartojan, ***Istoria literaturii române vechi***, Bucureşti, Editura Minerva, 1980.
- George Călinescu, ***Istoria literaturii române de la origini până în prezent,*** Bucureşti, Editura Minerva, 1982.
- Doina Curticăpeanu, ***Orizonturile vieţii în literatura veche românească***, Bucureşti, Editura Minerva, 1975.
- Ladislau Gáldi, ***Introducere în istoria versului românesc,*** Bucureşti, Editura Minerva, 1971.
- Dan Horia Mazilu, ***Introducere în opera lui Dosoftei***, Bucureşti, Editura Minerva, 1997.
- Nicolae Manolescu, ***Istoria critică a literaturii române***, Bucureşti, Editura Minerva, 1990.
- Ioan Negoiţescu, ***Însemnări critice***, Cluj, Editura Dacia, 1970.
- Eugen Negrici, ***Poezia medievală în limba română***, Iaşi, Editura Polirom, 2004.
- Mircea Scarlat, ***Istoria poeziei româneşti,*** vol. I, Bucureşti, Editura Minerva, 1982.
- ***Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900***, Bucureşti, Editura Academiei, 1979.
- ***Dicţionar analitic de opere literare româneşti***, IV, coordonator Ion Pop, Cluj, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, 2003.
- ***Dicţionarul esenţial al scriitorilor români***, coordonatori Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, Bucureşti, Editura Albatros, 2000.

BDD-A19393 © 2008 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 14:00:52 UTC)